

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. február 7.*

„Mezőgazdaság — EMOGA — 1257/1999/EK és 817/2004/EK rendelet — Vidékfejlesztési támogatás — Jogonal nélkül fizetett összeg visszatéríttetése — Nemzeti szabályozás, amely az agrár-környezetvédelmi támogatás nyújtását olyan éves kérelemhez köti, amelyhez bizonyos iratokat mellékelnek — A támogatás olyan kedvezményezettje, aki az érintett területen történő gazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeit teljesítette, ám nem nyújtott be az említett szabályozásnak megfelelő kérelmet — A támogatásnak a kedvezményezett meghallgatása nélküli visszavonása abban az esetben, ha a kedvezményezett nem tartja be az agrár-környezetvédelmi támogatás iránti kérelem benyújtására vonatkozó rendelkezéseket”

A C-454/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākās Tiesas Senāts (Lettország) a Bírósághoz 2011. szeptember 1-jén érkezett, 2011. augusztus 22-i határozatával terjesztett elő az előtte

Gunārs Pusts

és

a **Lauku atbalsta dienests** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta, a harmadik tanács elnökeként eljáró bíró, K. Lenaerts, G. Arestis (előadó), J. Malenovský és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- G. Pusts saját maga képviseletében,
- a lett kormány képviseletében I. Kalniņš és I. Nesterova, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. von Rintelen és A. Sauka, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lett.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2003. szeptember 29-i 1783/2003/EK tanácsi rendelettel (HL L 270., 70. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 40. kötet, 338. o.) módosított, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapból (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló, 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 160., 80. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 391. o.; a továbbiakban: 1257/1999 rendelet), az 1257/1999 rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 817/2004 bizottsági rendelet (HL L 153., 30. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 46. kötet, 87. o.), valamint a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet által előírt kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 796/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 141., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 44. kötet, 243. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet G. Pusts mezőgazdasági termelő és a Lauku atbalsta dienests (lett vidékfejlesztési szolgálat, a továbbiakban: LAD) között az előbbi számára a lett hatóságok által ötéves kötelezettségvállalási időszakban nyújtott agrár-környezetvédelmi támogatások visszafizetése tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1257/1999 rendelet II. címének „Agrárkörnyezet-védelem és az állatok kímélete” című VI. fejezete alá tartozó 22. cikke előírja:

„A környezet védelmét, a természeti környezet megőrzését és az állatok kíméletének javítását szolgáló mezőgazdasági módszerekhez (agrár-környezetvédelem) nyújtott támogatás hozzájárul a Közösség mezőgazdasági és környezetvédelmi célkitűzéseinek eléréséhez.

[...]”

- 4 Az 1257/1999 rendelet 23. cikke előírja:

„(1) Támogatásban részesülnek azok a mezőgazdasági termelők, akik legalább ötéves időtartamra agrár-környezetvédelmi vagy az állatok kíméletével kapcsolatos kötelezettséget vállalnak. Amennyiben szükséges, bizonyos kötelezettségfajtákra vonatkozóan – környezeti vagy az állatok kíméletére tett hatásukra tekintettel – hosszabb időtartamot kell meghatározni.

(2) Az agrár-környezetvédelmi és az állatok kíméletére vonatkozó kötelezettségvállalásnak többet kell jelentenie a helyes gazdálkodási gyakorlat, így a helyes állattenyésztési gyakorlat alkalmazásánál.

E kötelezettségvállalás keretében olyan szolgáltatásokat kell nyújtani, amelyeket más támogatási intézkedések, például a piactámogatás vagy a kompenzációs támogatás [keretében] nem tudnak nyújtani.”

5 E rendelet 24. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az agrár-környezetvédelmi vagy az állatok kíméletére vonatkozó kötelezettségvállaláshoz a támogatást évente kell adni, és kiszámítása a következők alapján történik:

- a) elmaradt bevétel,
- b) az adott kötelezettségvállalásból származó többletköltségek, és
- c) pénzügyi ösztönző nyújtásának szükségessége.

A beruházásokkal kapcsolatos költségek nem vehetők figyelembe az éves támogatás szintjének kiszámításakor. A kötelezettségek teljesítéséhez szükséges, nem jövedelemtermelő beruházások figyelembe vehetők az éves támogatás szintjének kiszámításakor.

(2) A közösségi támogatásra való jogosultság maximális éves összegeit a melléklet határozza meg. Ha a támogatást területi alapon számítják ki, ezen összegek alapja a mezőgazdasági üzemnek az a része, amelyre agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalás vonatkozik.”

6 Az említett rendelet 37. cikkének (4) bekezdése előírja:

„A tagállamok a közösségi vidékfejlesztési támogatások megadását további vagy szigorúbb feltételekhez köthetik, azzal a feltétellel, hogy az ilyen feltételek összhangban vannak az e rendeletben megállapított célkitűzésekkel és követelményekkel.”

7 A 817/2004 rendelet II. fejezete „Kérelmek, ellenőrzések és szankciók” című 6. szakaszának 66. cikke kimondja:

(1) A [3508/92/EGK tanácsi rendelettel az egyes közösségi támogatási intézkedésekre vonatkozóan létrehozott egységes igazgatási és ellenőrzési rendszer részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2001. december 11-i] 2419/2001/EK rendelet [(HL L 327., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 34. kötet, 308. o.] 6. cikke szerinti támogatási kérelmekről függetlenül benyújtott, területalapú, illetve állatlétszámon alapuló vidékfejlesztési támogatás iránti kérelmekben fel kell tüntetni mindazokat a mezőgazdasági üzemhez tartozó területeket és állatokat, amelyek a kérdéses intézkedés keretében benyújtott kérelem elbírálása szempontjából jelentőséghez jutnak, beleértve azokat is, amelyek vonatkozásában nem kértek támogatást.(2) Ha a vidékfejlesztési támogatási intézkedés területalapú, a parcellákat egyenként azonosítva kell feltüntetni. A kötelezettségvállalás által érintett időtartam alatt azok a parcellák, amelyekre támogatás vonatkozik, nem képezhetik csere tárgyát, kivéve, ha a programozási dokumentum kifejezetten így rendelkezik.(3) Ha az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer keretében területalapú támogatás iránti kérelemhez kifizetés iránti kérelmet csatolnak, a tagállam biztosítja, hogy a vidékfejlesztési támogatás iránti kérelem tárgyát képező parcellák bejelentése egyenként történjen.(4) A földterületeket és az állatokat az 1782/2003/EK rendelet 18. és 20. cikkének megfelelően kell meghatározni.(5) Ha a támogatás több évre szól, a kérelem beadásának évében teljesített kifizetést követő kifizetéseket évenként benyújtott kifizetés iránti kérelem alapján kell teljesíteni, kivéve, ha a tagállam a 66. cikk [helyesen: 67. cikkének] (1) bekezdésében említett hatékony éves vizsgálatot szabályozó eljárást vezetett be.”

8 A 817/2004 rendelet 67. cikke előírja:

„(1) A programban való részvételre irányuló kezdeti kérelmeket és a későbbi kifizetés iránti kérelmeket oly módon kell ellenőrizni, amely biztosítja a támogatás feltételeinek való megfelelés hatékony ellenőrzését.

A tagállamok meghatározzák az egyes támogatási intézkedések vizsgálatára alkalmas módszereket és eszközöket, valamint az ellenőrzések által érintett személyeket.

A tagállamok szükség szerint igénybe veszik az 1782/2003/EK rendelettel bevezetett integrált igazgatási és ellenőrzési rendszert.

(2) Az ellenőrzés adminisztratív és helyszíni ellenőrzésből áll.”

9 A 817/2004 rendelet 71. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„Jogosulatlan kifizetés esetén az adott vidékfejlesztési intézkedés érintett egyéni kedvezményezettje a 2419/2001/EK rendelet 49. cikkének megfelelően köteles visszafizetni az összeget.”

10 A 817/2004 rendelet 73. cikke előírja:

„A tagállamok megállapítják az e rendelet rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést megtesznek azok érvényesítése érdekében. Az előírt szankciókra vonatkozóan követelmény a hatékonyság, az arányosság és a visszatartó erő.”

11 A 796/2004 rendeletet hatályon kívül helyezte a 2419/2001 rendelet. A 796/2004 rendelet szerint e rendeletet a 2005. január 1-jétől kezdődő gazdasági évekkel vagy támogatási időszakokkal kapcsolatos támogatási kérelmekre kell alkalmazni, és a 2419/2001 rendeletre történő hivatkozásokat a 796/2004 rendeletre történő hivatkozásnak kell tekinteni.

12 A 796/2004 rendelet 73. cikke, amely a 2419/2001 rendelet 49. cikke helyébe lépett, a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben jogosulatlan kifizetés történt, akkor a mezőgazdasági termelőnek a szóban forgó összeget a (3) bekezdés szerint számított kamattal együtt vissza kell fizetnie.

[...]

(3) A visszafizetési kötelezettségről a mezőgazdasági termelőnek küldött értesítés és a visszafizetés vagy levonás között eltelt időszakra kamatot számítanak fel.

Az alkalmazandó kamatlábat a nemzeti jogszabályokkal összhangban kell kiszámítani, de ez nem lehet alacsonyabb, mint a nemzeti rendelkezések alapján a visszatérítendő összegek esetében alkalmazandó kamatláb.

[...]”

A lett jog

13 A nemzeti és európai uniós vidékfejlesztési támogatások odaítélésére vonatkozó eljárásról szóló, 2007. április 17-i 255. sz. minisztertanácsi rendelet (*Latvijas Vēstnesis*, 2007, 70. sz.) előírja, hogy az ökológiai gazdálkodás fejlesztése iránti támogatás igénylése érdekében e támogatás kérelmezője az

adott év június 11-ig köteles a LAD-hoz területalapú támogatás kifizetése iránti kérelemre vonatkozó formanyomtatványon hiánytalan kérelmet benyújtani, valamint a mezőgazdasági gazdálkodásba vont termőföld LAD által kiadott térképvázlatát, amelyen megállapítható a mezőgazdasági gazdálkodásba vont termőföld alapterülete. E rendelet többek között pontosítja, hogy e kérelmező kötelezettséget vállal arra, hogy a kötelezettségvállalás öt éves időtartama alatt minden évben a vállalt intézkedésekre vonatkozó kérelmet nyújt be a LAD-hoz, valamint arra, hogy nem csökkenti a kötelezettségvállalás által érintett területet, és annak elhelyezkedését sem változtatja meg. Az említett rendelet előírja, hogy a követelmények be nem tartása esetén a támogatást kérő köteles visszafizetni a LAD-nak a juttatott támogatást.

- 14 A „Lettország vidékfejlesztési terve a 2004–2006. évekre vonatkozó vidékfejlesztési program végrehajtásához” programozási dokumentum alkalmazásának módjáról szóló, 2004. november 30-i 1002. sz. minisztertanácsi rendelet (*Latvijas Vēstnesis*, 2004, 193. sz.), 10. melléklete felsorolja az ökológiai gazdálkodás fejlesztése iránti támogatás megszerzése érdekében a LAD-hoz benyújtandó dokumentumokat. Különösen e melléklet megállapítja, hogy a kötelezettségvállalás időszaka alatt a támogatás kérelmezője köteles a folyó évre vonatkozó kérelmet és a mezőgazdasági parcellák folyó évre vonatkozó térképvázlatát benyújtani.
- 15 Az 1002. sz. rendelet 11. melléklete előírja, hogy a kötelezettség megszegése esetében vissza kell fizetni a LAD számára a felvett támogatás teljes összegét.
- 16 Egyébiránt pontosítani kell, hogy a támogatás iránti kérelemnek a 255. sz. rendeletben említett formanyomtatványát a közvetlen mezőgazdasági támogatás rendszerének keretében megvalósuló, nemzeti és európai uniós támogatás odaitélésére vonatkozó eljárásról szóló, 2007. április 17-i a 269. sz. minisztertanácsi rendelet (*Latvijas Vēstnesis*, 2007, 69. sz.) hagyta jóvá. E formanyomtatvány lehetővé teszi a kérelmező számára, hogy egyszerre nyújtson be kérelmet területalapú és egyéb, például agrár-környezetvédelmi támogatásra. Az említett formanyomtatvány eleje kimerítően felsorolja, hogy a kérelmező milyen támogatási típusokra pályázhat, és felhívja a kérelmező figyelmét az érintett évre vonatkozó területalapú támogatás iránti kérelem benyújtására vonatkozó kézikönyvre. Végül ugyanezen formanyomtatvány az aláírásra fenntartott rész felett a következő figyelmeztetést tartalmazza:

„Agrár-környezetvédelmi támogatás iránti kérelem esetében [...], csatolni kell a kitöltött mellékletet. Ellenkező esetben a környezetvédelmi támogatás [...] nem kerül kifizetésre. Alulírott igazolom, hogy elolvastam a szabályozási aktusban az egységes területalapú [támogatási] rendszer [...] és az agrár-környezetgazdálkodási támogatások [...] vonatkozásában előírt követelményeket és feltételeket, és azokat tudomásul vettem; kijelentem, hogy teljes mértékben tiszteletben tartom e követelményeket és feltételeket, valamint igazolom, hogy tájékoztattam a támogatás megszerzésének valamennyi feltételéről és arról a tényről, hogy a támogatás részlegesen kerül kifizetésre vagy nem kerül kifizetésre, ha szándékosan vagy gondatlanságból pontatlan adatok kerültek közlésre.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 2006. április 21-én G. Pusts 2006 vonatkozásában öt éves kötelezettségvállalásra vonatkozó területalapú támogatás iránti kérelmet és agrár-környezetvédelmi támogatás iránti kérelmet terjesztett elő a LAD-nál egy 18,85 hektár alapterületű, mezőgazdasági gazdálkodásba vont termőföld tekintetében.
- 18 2007. május 9-én G. Pusts területalapú támogatás iránti kérelmet terjesztett elő a 2007-es évre vonatkozóan, amely következtében ugyanazon év június 11-én a LAD levélben jelezte számára, hogy az e kérelemben foglalt adatokat alaposan ellenőrizni fogja, és amennyiben hibát észlel, arról tájékoztatni fogja a fellebbezőt annak érdekében, hogy orvosolja a feltárt problémákat.

- 19 2007. július 3-án a LAD agrár-környezetvédelmi támogatásként 1 826,77 LVL összeget ítelt meg a G. Pustsnak a 2006-os évre az ötéves kötelezettségvállalás tárgyát képező 18,85 hektáros mezőgazdasági gazdálkodásba vont termőföld vonatkozásában. 2007. július 30-án G. Pusts tanúsítványt kapott a vállalkozása ökológiai termelésre való átállás időszakában végzett tevékenységeinek megfeleléséről.
- 20 2008. április 25-i határozatával a LAD a 2006-os év vonatkozásában teljes kifizetett agrár-környezetvédelmi támogatás visszafizetésére szólította fel G. Pustsot, azzal az indokkal, hogy az ötéves kötelezettségvállalás tárgyát képező 18,85 hektáros mezőgazdasági gazdálkodásba vont termőföld csökkentésre került 2007-ben. E határozat azon a tényen alapult, hogy a 2007-es év vonatkozásában benyújtott támogatási kérelem vizsgálata során a LAD megállapította, hogy G. Pusts az adott évre vonatkozó területalapú támogatás iránti kérelem kitöltésekor nem pontosította, hogy a bejelentett terület tekintetében agrár-környezetvédelmi támogatást is kért, mivel nem töltötte ki az említett kérelem C. részének kilencedik oszlopát, amelyben a bejelentett területeket kell feltüntetni, és nem is csatolta ugyanezen kérelemhez a „Kérelmek agrár-környezetvédelmi intézkedések támogatása iránt” című mellékletet, amint azt a vonatkozó nemzeti szabályozás előírja. A LAD megállapította, hogy ez nem G. Pusts hibájának tekinthető. Így arra a következtetésre jutott, hogy G. Pusts megszegte az említett 18,85 hektár területre vonatkozó, 2006-ban aláírt agrár-környezetvédelmi kötelezettségeit, következésképpen ugyanezen szabályozás szerint köteles visszatéríteni a már felvett támogatásokat.
- 21 2008. június 11-i határozattal a LAD helybenhagyta a korábbi határozatát. Következésképpen 1 228,87 LVL összeget visszatartott a támogatás soron következő kifizetéseiből, és felszólította G. Pustsot 597,90 LVL fennmaradó összeg visszatérítésére.
- 22 G. Pusts e 2008. június 11-i határozattal szemben megsemmisítés iránti keresettel fordult az Administratívā rajona tiesához (elsőfokú közigazgatási bíróság). E keresetében kéri a LAD által visszatartott összeg kifizetését, valamint a 2007-es év vonatkozásában megtagadott agrár-környezetvédelmi támogatás odaítélését. G. Pusts elismerte, hogy hiányosan kitöltött támogatási kérelmet nyújtott be, azt állítva azonban, hogy megfelelt az e támogatás megszerzéséhez szükséges követelményeknek, és ténylegesen nem csökkentette az agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalással érintett területet, továbbá nem módosította az elhelyezkedését sem, hanem figyelmetlenségből követett el hibát a kérelemben. Állítva, hogy ténylegesen továbbra is tiszteletben tartja az említett kötelezettségvállalást, G. Pusts többek között azt rója fel a LAD-nak, hogy nem tájékoztatta őt a kérelme szabálytalan jellegéről, és nem kért tőle kiegészítő tájékoztatást sem.
- 23 2009. november 19-i ítéletével e bíróság elutasította az említett keresetet. E bíróság megállapítja, hogy a vonatkozó nemzeti szabályozás szerint G. Pusts kötelezettséget vállalt arra, hogy öt éven keresztül minden évben a vállalt intézkedésekre vonatkozó agrár-környezetvédelmi támogatás iránti kérelmet nyújt be. Egyébiránt az említett bíróság emlékeztet arra, hogy az agrár-környezetvédelmi támogatásban részesülés érdekében G. Pusts – csakúgy, mint a 2006-os év vonatkozásában – a 2007-es évre köteles lett volna hiánytalan támogatási kérelmet benyújtani, a mezőgazdasági gazdálkodásba vont érintett termőföld térképvázlatát mellékelve ahhoz. Mivel G. Pusts nem pontosította a 2007-es évre benyújtott területalapú támogatás iránti kérelmében, hogy ezen év vonatkozásában agrár-környezetvédelmi támogatást is kért, és nem csatolta a vonatkozó mellékletet sem, ugyanezen bíróság úgy ítélte meg, hogy a LAD jogszerűen állapította meg, hogy megszegte a 2006-ban aláírt agrár-környezetvédelmi kötelezettségeit, következésképpen vissza kell fizetnie a korábbiakban felvett támogatásokat.
- 24 Egyébiránt az Administratívā rajona pontosította ítéletében, hogy G. Pusts kérelmének hiányos jellege nem tekinthető hibából eredő hiányosságnak, hanem az agrár-környezetvédelmi támogatás nyújtására vonatkozó nemzeti szabályozásban előírt feltételek tiszteletben nem tartásának a kifejeződése. Ezen mulasztás okán G. Pusts köteles visszatéríteni a jogalap nélkül felvett támogatást, még ha egyéb kötelezettségvállalásait továbbra is teljesítette. Ugyanígy e bíróság megállapította, hogy a LAD nem volt köteles tájékoztatni G. Pustsot a kérelme szabálytalan jellegéről, és egyebekben nem is volt oka arra, hogy felhívja az utóbbi figyelmét e kérdésre, mivel a C. rész kilencedik oszlopában G. Pusts nem

említett egyetlen területet sem, és nem csatolta a vonatkozó mellékletet sem. Végül az említett bíróság megállapította, hogy a LAD a G. Pusts által nyújtott adatokra alapította a határozatát, azaz a 2006-os és a 2007-es évre vonatkozó támogatás iránti kérelmeire. Mivel így rendelkezésére állt valamennyi szükséges adat e határozathozatal érdekében, ugyanezen bíróság úgy ítélte meg, hogy a LAD nem volt köteles meghallgatni G. Pusts álláspontját, amely nem befolyásolja a közigazgatási aktusok tartalmát.

- 25 G. Pusts fellebbezett az Administratīvā rajona tiesa ítéletével szemben az Administratīvā apgabaltiesa (fellebbviteli regionális közigazgatási bíróság) előtt. 2010. november 8-i ítéletében az utóbbi bíróság elutasította a fellebbezést és helybenhagyta ezen ítélet jogalapját, hozzátéve, hogy G. Pusts támogatási kérelmeivel igazolta, hogy tudomásul vette az érintett agrár-környezetvédelmi támogatás megszerzése vonatkozásában a nemzeti szabályozásban előírt követelményeket.
- 26 G. Pusts ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bírósághoz. Kérelmében többek között azt állítja, hogy az említett ítélet tévesen állapította meg a tárgykörre vonatkozó uniós jog bizonyos rendelkezéseinek hatályát.
- 27 Úgy vélt, hogy az alapügyben szereplő jogvita eldöntése az 1257/1999, a 817/2004 és a 796/2004 rendelet értelmezésétől függ, az Augstākās Tiesas Senāts úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az [...] uniós jog támogatások visszatérítéséről szóló rendelkezéseit, hogy azok lehetővé teszik annak megállapítását, hogy a támogatás kifizetésére jogosulatlanul kerül sor abban az esetben, ha a támogatás jogosultja, bár továbbra is teljesíti a kötelezettségeket, nem tartotta be a kifizetés iránti kérelem vonatkozásában előírt eljárási szabályokat?
- 2) Összeegyeztethető-e az [...] uniós jog támogatások visszatérítéséről szóló rendelkezéseivel egy olyan jogszabály, amelyből az következik, hogy a támogatás jogosultja által vállalt kötelezettségek megszegésének minősül, ha a kötelezettségzegés pusztán abból ered, hogy a támogatást kérő nem nyújtott be egy kérelmet, anélkül azonban, hogy a támogatást kérőnek lehetősége lett volna nyilatkoznia e tekintetben?
- 3) Összeegyeztethető-e az [...] uniós jog támogatások visszatérítéséről szóló rendelkezéseivel egy olyan jogszabály, amelynek alapján, amennyiben *in situ* nincs már lehetőség bizonyításra (mivel egy év eltelt), és ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a támogatás jogosultja megszegte a vállalt kötelezettségeket, a támogatás jogosultja a kötelezettségvállalás időszaka alatt juttatott támogatás teljes összegét köteles visszafizetni, abban az esetben is, ha az említett támogatást több évre vonatkozóan juttatták és fizették ki?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 28 Együttesen vizsgálandó három kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1257/1999, a 817/2004 és a 796/2004 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a többéves agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalása ellentételezéseként nyújtott támogatás kedvezményezettje köteles visszatéríteni a korábbi években már felvett támogatás teljes összegét, mivel nem nyújtott be az alkalmazandó nemzeti rendelkezéseknek megfelelő éves kérelmet, jóllehet e kedvezményezett megerősíti, hogy továbbra is teljesítette az érintett területen történő gazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeit, hogy az illetékes közigazgatási szerv nem hallgatta meg, az érintett területekre vonatkozó helyszíni ellenőrzés azonban már nem lehetséges, mivel eltelt az érintett év.
- 29 Először is meg kell állapítani, hogy e rendeletek közül egyik sem tartalmaz olyan rendelkezést, amellyel kifejezetten ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás.

- 30 Az 1257/1999 rendelet 22–24. cikke határozza meg többek között a természeti környezet megőrzését szolgáló mezőgazdasági termelési módszerekhez nyújtott támogatás odaítélésének általános feltételeit. E rendelkezésekből következik, hogy az agrár-környezetvédelmi intézkedéseket az érintett gazdálkodók általi, a környezetet tiszteletben tartó termelés folytatására irányuló, ötéves időtartamra szóló kötelezettségvállalás jellemzi. A legalább ötéves időtartamra szóló agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalások ellentételezéseként az állam évente nyújt támogatást az elmaradt bevétel vagy az ebből származó többletköltségek függvényében (lásd a C-241/07. sz. JK Otsa Talu ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4323. o.] 36. pontját, valamint a C-188/11. sz. Hehenberger-ügyben 2012. május 24-én hozott ítélet 30. pontját).
- 31 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az 1257/1999 rendelet 37. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az uniós vidékfejlesztési támogatások megadását további vagy szigorúbb feltételekhez kössék, azzal a feltétellel, hogy az ilyen feltételek összhangban vannak az e rendeletben megállapított célkitűzésekkel és követelményekkel.
- 32 Ami az 1257/1999 rendelet 22–24. cikkére alapított agrár-környezetvédelmi termelési módszerekhez nyújtott támogatást illeti, a 817/2004 rendelet 66. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy ha a támogatás több évre szól, a kérelem beadásának évében teljesített kifizetést követő kifizetéseket évenként benyújtott kifizetés iránti kérelem alapján kell teljesíteni, kivéve, ha a tagállam az e rendelet 67. cikkének (1) bekezdésében említett hatékony éves vizsgálatot szabályozó eljárást vezetett be. E 66. cikk (5) bekezdéséből kitűnik, hogy ilyen nemzeti eljárás hiányában nem teljesítenek kifizetést a mezőgazdasági termelők számára, ha nem nyújtanak be kifizetés iránti éves kérelmet. Ezen éves kérelem benyújtása tehát az agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételére vonatkozó, az említett 22–24. cikknek megfelelő jogosultsági feltételnek minősül.
- 33 Az agrár-környezetvédelmi támogatás kifizetése iránti éves kérelem benyújtásának jelentőségét a 817/2004 rendelet 67. cikkének (1) bekezdése is kiemeli, amely előírja, hogy az agrár-környezetvédelmi gazdálkodási módszerek többéves támogatásának ellenőrzési rendszerét illetően a programban való részvételre irányuló kezdeti kérelmeket és a későbbi kifizetés iránti kérelmeket oly módon kell ellenőrizni, amely biztosítja a támogatás feltételeinek való megfelelés hatékony ellenőrzését. Az ilyen éves kérelem benyújtása lehetővé teszi tehát az aláírt agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalások betartásának ellenőrzését. Ezen éves kérelemre alapítva a kifizető ügynökség minden évben hatékonyan tudja ellenőrizni, hogy e többéves kötelezettségvállalásokat folyamatosan betartják-e, és adott esetben teljesíti a támogatások kifizetését.
- 34 Ebből következik, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az agrár-környezetvédelmi támogatás nyújtása egyik feltételeként előírja, hogy e támogatás kérelmezője a kötelezettségvállalás ötéves időtartama alatt végig kötelezettséget vállal arra, hogy a minden évben a vállalt agrár-környezetvédelmi intézkedésekre vonatkozó kérelmet nyújt be a kifizető ügynökséghez, összeegyeztethető az uniós jog fent hivatkozott rendelkezéseivel. Az ilyen nemzeti szabályozás a tagállamoknak az 1257/1999 rendelet 37. cikkének (4) bekezdése által biztosított mozgásterébe illik.
- 35 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a többéves kötelezettségvállalással jellemezhető agrár-környezetvédelmi támogatásokat illetően e támogatási feltételeknek a támogatással érintett kötelezettségvállalási időszak teljes ideje alatt teljesülniük kell (lásd a fent hivatkozott Hehenberger-ügyben hozott ítélet 34. pontját). Ennélfogva, ha az említett támogatás nyújtásának e feltételei közül egyik feltételt, mint például a támogatás iránti éves kérelemnek az alapügyben szereplő nemzeti szabályozásban előírt benyújtását – hacsak egyszer is – nem tartják tiszteletben az agrár-környezetvédelmi projekt teljes időtartama alatt, amely vonatkozásában az ugyanezen támogatás kedvezményezettje kötelezettséget vállalt, nem nyújtható az utóbbi támogatás.
- 36 E tekintetben az a tény, hogy az agrár-környezetgazdálkodási támogatás kedvezményezettje továbbra is teljesítette az e támogatás nyújtásának egyéb feltételeit és különösen az érintett területekre vonatkozó kötelezettségeit, nem akadályozhatja meg az említett támogatásban való részesülés alóli kizárását,

amelyet az egyik feltétel figyelmen kívül hagyása eredményez. Ugyanis ugyanezen támogatás nyújtása az igénybevétel valamennyi feltételének az agrár-környezetvédelmi projekt teljes időtartama alatt történő – amely vonatkozásában az említett kedvezményezett kötelezettséget vállalt – tiszteletben tartásától függ, oly módon, hogy az egyik feltétel figyelmen kívül hagyása önmagában elegendő az említett kizáráshoz.

- 37 Az agrár-környezetgazdálkodási támogatásban való részesülésből a támogatás nyújtása feltételeinek be nem tartása okán történő kizárás esetében a 796/2004 rendelet 73. cikkére hivatkozó 817/2004 rendelet 71. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy az említett támogatások kedvezményezettje köteles visszafizetni az azon támogatással kapcsolatban már kifizetett támogatások teljes összegét, amelyből kizárták őt (lásd a fent hivatkozott Hehenberger-ügyben hozott ítélet 36. pontját).
- 38 Ráadásul az agrár-környezetgazdálkodási támogatás azon kedvezményezettje, aki nem az említett támogatást éves kérelemtől függővé tevő nemzeti rendelkezéseknek megfelelő támogatási kérelmet nyújtott be, nem hivatkozhat a meghallgatáshoz való jogára e tekintetben. Az 1257/1999, a 817/2004 és a 796/2004 rendelet egyetlen rendelkezése sem ír elő ilyen jogot azon mezőgazdasági termelő javára, aki nem szabályos agrár-környezetgazdálkodási támogatás iránti kérelmet nyújt be. Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a nem ilyen kérelmet benyújtó mezőgazdasági termelő meghallgatható e tekintetben, az ilyen meghallgatás nem befolyásolja az agrár-környezetgazdálkodási támogatás nyújtása feltételeinek – amelyek tiszteletben tartására kötelezettséget vállalt – figyelmen kívül hagyásából eredő következményeket. E mezőgazdasági termelő ugyanis nem igazolhatja a feltételek vonatkozásában elkövetett mulasztását.
- 39 Ugyanígy az a tény, hogy az érintett területekre vonatkozó helyszíni ellenőrzés már nem lehetséges, mivel eltelt a szóban forgó év, nem befolyásolja az agrár-környezetgazdálkodási támogatásban való részesülésből történő kizárást, az e támogatások nyújtása feltételeinek be nem tartása okán és az említett támogatások jogalap nélkül kifizetett összegeinek ebből eredő visszatérítését. Ugyanis, még ha feltételezzük is, hogy ezen ellenőrzés kivitelezhető, az egyik feltétel figyelmen kívül hagyása önmagában elegendő az ilyen kizáráshoz, és így e visszatérítéshez.
- 40 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt kell válaszolni az előterjesztett három kérdésre, hogy az 1257/1999, a 817/2004 és a 796/2004 rendelete úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a többéves agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalása ellentételezéseként nyújtott támogatás kedvezményezettje köteles visszatéríteni a korábbi években már felvett támogatás teljes összegét, mivel nem nyújtott be az alkalmazandó nemzeti rendelkezéseknek megfelelő éves kérelmet, jóllehet e kedvezményezett megerősíti, hogy továbbra is teljesítette az érintett területen történő gazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeit, és hogy az illetékes közigazgatási szerv nem hallgatta meg; az érintett területekre vonatkozó helyszíni ellenőrzés azonban már nem lehetséges, ugyanis eltelt a szóban forgó év.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A 2003. szeptember 29-i 1783/2003/EK tanácsi rendelettel módosított, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló, 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendeletet, az 1257/1999 rendelet alkalmazására vonatkozó részletes

szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 817/2004 bizottsági rendeletet, valamint a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet által előírt kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 796/2004/EK bizottsági rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a többéves agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalása ellentételezéseként nyújtott támogatás kedvezményezettje köteles visszatéríteni a korábbi években már felvett támogatás teljes összegét, mivel nem nyújtott be az alkalmazandó nemzeti rendelkezéseknek megfelelő éves kérelmet, jóllehet e kedvezményezett megerősíti, hogy továbbra is teljesítette az érintett területen történő gazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeit, és hogy az illetékes közigazgatási szerv nem hallgatta meg; az érintett területekre vonatkozó helyszíni ellenőrzés azonban már nem lehetséges, ugyanis eltelt a szóban forgó év.

Aláírások